

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 35: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Instansordningen i civile retssager m.v.).

Af justitsministeren (Frank Jensen).

(Fremsat 26/3 98. Første behandling 2/4 98.

Betænkning 5/5 98. 1 ændringsforslag af justitsministeren (Frank Jensen) 12/5 98).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af justitsministeren (Frank Jensen).

Lovforslaget og ændringsforslaget sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget af justitsministeren (Frank Jensen) vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af elektronisk overvågning af senildemente.

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Fremsat 14/4 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det forslag, vi skal behandle her, er en genfremsættelse fra Fremskridtspartiet, og det drejer sig om det alvorlige problem, at det kan være svært at overvåge mennesker, der lider af demens, f.eks. dem, der bor på vores plejehjem, og forhindre, at de forlader plejehjemmet og måske bliver fundet i en forkommen tilstand eller i nogle få tilfælde oven i købet kan være omkommet, når de bliver fundet.

Det er rigtigt, som forslagsstillerne gør opmærksom på, at der her er et alvorligt problem, der skal tages hånd om. Det er da også baggrunden for, at regeringen har nedsat et udvalg, der skal se på ikke alene de demente, der har svært ved at tage vare på sig selv, men i det hele taget mennesker, der af forskellige årsager ikke i fuldt omfang kan tage vare på sig selv.

Det udvalg er kommet med en rapport, som opstiller en række forslag, bl.a. forslag, der er i overensstemmelse med dem, der ligger i det forslag, vi behandler her, nemlig at det skal være muligt f.eks. at forsyne senildemente med en bipper, der så kan spores, hvis de forlader hjemmet.

Jeg har udarbejdet et lovforslag, der har været sendt til høring i en række relevante organisationer, og høringssvarene er kommet ind, og de er ved at blive bearbejdet i øjeblikket med henblik på fremsættelse af et lovforslag til efteråret.

Jeg vil derfor afvise forslaget her med den begrundelse, at regeringen selv kommer med et langt mere omfattende forslag til efteråret, der ikke alene tager fat på gruppen af demente, men altså også andre mennesker, der har svært ved at tage vare på sig selv. Og jeg mener, det er helt nødvendigt at se de gruppers situation under ét, sådan at man ikke løsriver en bestemt gruppe og begynder at lovgive for dem, men altså ser dem i en helhed, sådan som det vil ske til efteråret.

Grete Schødt (S):

Fremskridtspartiet ønsker med dette beslutningsforslag, at regeringen i dette folketingsår skal fremsætte lovforslag, der gør det lovligt for plejehjem at anvende elektroniske hjælpemidler ved overvågning af senildemente.

Med udgangspunkt i den rapport, som ministeren lige har nævnt, og som udvalget om psy-

kisk handicappedes retssikkerhed har lavet – de har netop afsluttet deres arbejde her ved årsskiftet – ved vi, at der er taget initiativ til udarbejdelse af et lovforslag, hvori bl.a. elektronisk overvågning indgår. Dette forslag er ude til høring, som ministeren også lige har skitseret her fra talerstolen, og så kommer der et lovforslag, som selvfølgelig skal til behandling her i Folketingssalen.

Som jeg har givet udtryk for to gange tidligere ved behandling af nøjagtig samme emne, kan jeg på Socialdemokratiets vegne sige, at vi ikke tilslutter os Fremskridtspartiets beslutningsforslag, men vi afventer det initiativ, ministeren tager, hvis indhold har de rigtige intentioner, nemlig hvor man også snakker om magtanvendelsesregler, der inkluderer den elektroniske overvågning. Det handler jo også om flytning af ældre til måske mere egnede boliger, og så handler det om tydeliggørelse af omsorgsforpligtelserne. Og vi ønsker altså et forslag, der favner bredere end det, vi behandler i dag.

Else Winther Andersen (V):

Jeg har tidligere sagt fra denne talerstol, når vi har behandlet et tilsvarende beslutningsforslag fra Fremskridtspartiet, at vi i Venstre er meget optaget af, at ældre med senildemens har så god og tryk en tilværelse som overhovedet muligt og i en bolig, der giver de rigtige rammer til at skærme dem, når de ikke kan tage vare på sig selv. For her er der så afgjort tale om den svage gruppe af ældre.

Men det her beslutningsforslag er meget snævert formuleret, for hvornår er man reelt senildement? Og er vi kommet så langt, at vi altid får stillet den rigtige diagnose? Det er jo sådan, at det er en meget stor gruppe, vi taler om, men også en stor gruppe, som vi ved ikke altid bliver undersøgt for, om det er den rigtige diagnose. Derfor vil det være meget vigtigt, at vi her får en afgrænsning af området. Det drejer sig nemlig også om en balance mellem beskyttelse og formynderi. Altså, det drejer sig om den enkeltes retssikkerhed.

Her må vi finde den bedste løsning både for den demente selv, for de pårørende og for personalet. Det er nemlig ikke kun et spørgsmål om nogle elektroniske dimser. Det er også et spørgsmål om, at boligen er indrettet rigtigt til de ældre; det er også et spørgsmål om, om det rigtige indhold i dagligdagen er der; det er et

spørgsmål om, at vi fortsat har en veluddannet personalegruppe på det her område.

Sidst vi diskuterede dette her beslutningsforslag i december måned, opfordrede vi ministeren til, når rapporten kom, eventuelt at indkalde til et ordførermøde og så lade os se på, hvordan vi kunne udmønte rapporten. Nu forstår vi, at ministeren er godt i gang med at lave et lovforslag, og Venstre vil afvente, hvad det lovforslag indeholder.

Vi kan ikke stemme for det her beslutningsforslag, fordi vi mener, at det er meget forenklet; området er meget bredere.

Jens Heimburger (KF):

Det Konservative Folkeparti er enig med forslagsstillerne om, at det skal gøres lovligt at anvende elektroniske hjælpemidler til overvågning af senildemente, men vi tror ikke på, at vi kan gennemføre en lovgivning her inden sommerferien, og i virkeligheden er der vel også behov for, at vi ikke kun tager fat i et hjørne af denne problemstilling. Fra ekspertudvalget er der jo netop peget på, at der er behov for en klar beskrivelse af, hvor magtanvendelse er nødvendig. Det er bl.a. for at sikre, at personalet kun har adgang til at anvende magt i de situationer, der er ganske særlige.

Så vi ser også frem til, at regeringen kommer med et samlet lovforslag på det her område. Vi må skaffe klarhed over, hvad plejepersonale og myndigheder må foretage sig i forsøget på at beskytte de personer, som lider af senildemens eller anden form for psykisk handicap.

Som nævnt må vi derfor afvise beslutningsforslaget.

Villy Søvnald (SF):

Det er jo ikke så lang tid siden, vi sidst behandlede et lovforslag fra Fremskridtspartiet, og jeg synes egentlig, det er udmærket, at Fremskridtspartiet rejser det igen for at erindre om, at vi har et hængeparti.

Det drejer sig om at beskytte mennesker, der vandrer og ikke er i stand til at tage vare på sig selv. Men jeg er meget enig med de ordførere, der har sagt, at det her er et lille hjørne af det samlede problem, der hedder: Hvornår er det rimeligt at intervenere i andre menneskers liv for at beskytte dem? Det er meget vigtigt at gøre det her med tungen meget lige i munden for ikke at komme til at øge tvangen og uretten og volden mod nogle mennesker for at redde andre, og derfor er vi spændt på det udkast, vi

har set, nemlig fra udvalget om psykisk handi-cappedes retssikkerhed.

Jeg vil også anføre, at jeg tror også, man skal være forsigtig med alene at være optaget af tekniske svar. Det er jo en kendt sag, at også senildemente vandrer mere, hvis de har nogle bygningsmæssige forhold, der ikke er særlig gode. Det er der mange der har. De vandrer også mere, hvis der ikke er tilstrækkeligt personale til at sikre deres aktivitet dagen igennem, for hvis der er det, bliver de naturligt trætte ligesom andre mennesker.

Derfor er det fantastisk farligt alene at give tekniske eller juridiske svar, fordi hovedsvaret formentlig er det sociale svar, at vi skal skabe gode forhold for de senildemente. Det formoder jeg ikke at Fremskridtspartiet er voldsomt uenig i, og alene af den grund synes jeg, det er vigtigt at lave det her i den store sammenhæng, der gør, at vi trækker den rimelige grænse mellem intervention og frihed.

Så vi kan støtte intentionerne i forslaget, som det ligger, men vi vil godt være med til at vedtage det i en større sammenhæng, og vi glæder os meget til at se lovforslaget.

Inge Refshauge (DF):

I Dansk Folkeparti går vi tøvende ind for forslaget om elektronisk overvågning af senildemente på plejehjem. Som det er i dag, er det jo forbudt at låse dørene for de senildemente personer, også selv om disse personer bor på et plejehjem eller et værested eller en skærmet afdeling. Det er i orden, at man ikke frihedsberøver mennesker med senildemens, og derfor er det svært at undgå en overvågning, selv om vi hellere så en personaleforøgelse på disse afdelinger.

Vi har vel alle sammen på et eller andet tidspunkt mødt en ældre medborger, som virkede helt konfus, og som ikke vidste noget om, hvor vedkommende var, ej heller hvor vedkommen-de boede. Det er ydmygende for disse mennesker og også for deres pårørende, og der bliver efter vores mening gjort alt for lidt ude omkring i kommunerne for at give disse mennesker en ordentlig bolig og et ordentligt personale.

Alligevel må vi sige, at elektronisk overvågning her er det bedste, men vi må drage de pårørende ind i beslutningen, ligesom embedslægen må overtage kontrollen med denne overvågning. Senildemente har meget, meget hårdt brug for trykke rammer i hverdagen; de kan ikke klare at komme væk fra vante omgivelser.

Så selv om det er den næstbedste løsning, elektronisk overvågning, går vi fra Dansk Folkeparti ind for den.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg synes da, det er glimrende, at Fremskridtspartiet har taget det op og skubbet på jævnlige, kan man sige, fordi problemstillingen er jo gammel, og det har taget uendelig lang tid at komme frem til snorene med det, for spørgsmålet om senildementes sikkerhed skal jo finde sin løsning. Ministeren har lige været oppe og love os, at der kommer et forslag til oktober, og at det så også bliver et bredere forslag; det er vel også naturligt, når arbejdet var færdigt 22. januar. Så til oktober kommer der klarhed over, hvad der ligger på bordet.

For dilemmaet består jo i, at mennesker med demens oftest er fuldt myndige, men ikke i stand til at forvalte denne myndighed – det er jo det, der er dilemmaet – og med væsentlig nedsat funktionsniveau. Derfor er de også ude af stand til at overskue konsekvenserne af, hvad det er, de gør. Og forlader de plejehjemmet og går rundt på må og få eller ambulerer, som det hedder, kan de også forville sig ud, oftest på befærdet vej. Det er også sket, at de har lagt sig til at sove; det har været i kældergange, eller det har været ude på trappen på Rigshospitalet. Det blev det jo ikke bedre af.

Lad os nu forudsætte, at det her havde drejet sig om børn, som jo heller ikke kan overskue, hvad det er, de laver, og hvad konsekvenser det har. Så havde vi jo taget konsekvensen af det og låst dørene; vi havde sat gitter for trappen, så de ikke var faldet ned; vi havde i hvert fald aldrig nogen sinde ladet dem være uledsaget udendørs. Det havde vi ikke gjort, fordi vi ville være nervøse for, hvad det var, de kom til. Så på det område har vi i hvert fald ikke talt om elektroniske sladderhanke eller chips i skoene, for så havde man sagt, at det var et omsorgs-svigt.

Jeg tror, løsningen er at erkende den dementes funktionsniveau. Der er det jo på myndighedslovens område ændret sådan, at man godt på det her meget smalle område kan gå ind, og hvis man ikke vil det, så vil jeg da anbefale, at man indretter nogle skærmede afsnit, eller hvad der er endnu bedre – det er optimalt og et godt alternativ – at man laver nogle små bofællesskabslignende boenheder med en fast struktureret dagligdag og med et meget overskueligt miljø.

Det vil sige, at der maksimalt skal være seks beboere. Så er der heller ikke så forfærdelig meget personale at relatere sig til, og så skal det personale, der er til stede, vide noget om demens. De skal selvfølgelig være veluddannede. For hvis disse forhold er i orden, behøver man slet ikke alt det dér med en slademåtte eller chips i skoene. Så det må nok være den løsning, synes jeg man socialt skulle gå efter. Den anden med det elektroniske er i realiteten en enkel løsning.

Men lad os nu se, hvad der kommer til at ligge på bordet. Jeg ser da med forventning hen til løsningen af problemet. Så jeg må vente til oktober.

Anders Samuelson (RV):

Jeg skal som de øvrige ordførere også anerkende, at vi her har et problem, som der skal gøres noget ved. Det Radikale Venstre er enig i, at der skal findes en løsning. Men Det Radikale Venstre vil også godt tage det samme udgangspunkt som socialministeren og sige, at der er kommet en rapport her i januar, som peger på forskellige mulige tiltag, og med udgangspunkt i den skal vi forsøge at komme frem med et samlet udspil, som dækker området.

Med det udgangspunkt, og idet vi ser frem til, at der kommer dette samlede udspil fra regeringen, vil vi godt tillade os at afvise forslaget.

Jette Gottlieb (EL):

I Enhedslisten er vi meget glade for, at vi her kan få en debat om senildemente. Det er vigtigt at gøre sig klart, at det jo ikke er en homogen gruppe, vi taler om. Når vi taler om senildemente, taler vi om folk, som altså er i en dynamisk situation. Det er en gruppe, der er lige så forskellig som resten af befolkningen.

De er kendetegnet ved, at hukommelsesproblemer og problemer med at orientere sig, problemer med at opfatte og agere i forhold til virkeligheden er skæv. Deres funktionsniveau er meget forskelligt – meget forskelligt, og senildemensen udvikler sig forskelligt for den enkelte. Nogle får langsomt problemer med at huske, medens andre i løbet af ganske kort tid bliver ude af stand til at tage vare på sig selv.

Når vi nu snakker om de senildemente, der bor på plejehjem i dag, er baggrunden selvfølgelig, at der er sket ulykkelige hændelser i virkeligheden, hvor senildemente har forladt plejehjem og ikke har kunnet finde hjem i tide. Vi

er i Enhedslisten meget enige i, at det er samfundets opgave at tilbyde ordentlige rammer for alle borgere, også for senildemente.

Vi er også enige i, at det er et stort problem for personalet på plejehjem, at de indirekte bliver gjort ansvarlige for ulykker, hvor senildemente rammes.

Det er i dag ikke lovgivningsmæssigt muligt at tvangstilbageholde senildemente. Løsningen har på en lang række af landets plejehjem været at omgå denne bestemmelse ved f.eks. at installere kodelås og så fortælle koden i sikker forvisning om, at de demente alligevel ikke kan huske dem. Men det betyder, at man altså i virkeligheden illegalt har holdt senildemente under fængselslignende forhold.

Vi ønsker ikke at gribe ind i borgernes frihed, heller ikke når det drejer sig om senildemente, og vi mener, at løsningen må være at sørge for, at der er tilstrækkelig mange skærmede afsnit på plejehjemmene til denne gruppe, og at disse plejehjem indrettes, så de modsvarer de senildementes behov. Det betyder, at der skal være en meget høj personalenormering, og det er i virkeligheden dér, hovedproblemet ligger, at der arbejdes med, hvilke kvalifikationer personalet skal have for at kunne udføre arbejdet tilfredsstillende, f.eks. i form af en styrket efteruddannelsesindsats og sådan nogle ting.

Forskningen på området skal også styrkes, så vi får mere viden og forsøger at gå nye veje. I øjeblikket er der et forsøg i gang med at genoptræne hukommelsen m.v. ved at inddrage barndomserindringer og den slags. De senildemente skal ligesom andre have deres egen bolig; derudover skal afsnittet indeholde beskæftigelsesmuligheder både indendørs og udendørs.

Der skal være kurser og rådgivning til de pårørende, så også de får mulighed for at både at få bearbejdet den sorg, det er, når et kært familiemedlem pludselig ikke længere er i stand til at klare sig selv eller genkende eller kommunikere med dem. Derudover skal de have viden om, hvad der sker med deres familiemedlemmer, og hvordan de ved deres kontakt bedst kan understøtte arbejdet med at give den senildemente bedst mulige vilkår.

Men vi kan ikke støtte forslaget om elektronisk overvågning. Vi anser det for at være en given op over for de problemer, der er. Vi tror ikke, at det løser problemet, og vi mener, at det er et voldsomt indgreb i den enkeltes personlige frihed.

Den eneste måde, man reelt kan forhindre senildemente i at forlade plejehjemmet på, er ved at lave plejehjemmet til en lukket institution med lås på alle døre og hegn omkring udendørsarealerne. Elektronisk overvågning, hvor den senildemente har ret til at forlade plejehjemmet, kan ikke i sig selv forhindre ulykker. En sådan overvågning vil kun kunne virke fuldt ud, hvis der er så meget personale, at der altid er et beredskab, der kan følge efter den, der forlader plejehjemmet.

Vi ønsker i Enhedslisten at forbedre forholdene, så der er det bedst uddannede personale og de bedste fysiske rammer til rådighed. Vi mener samtidig, at det er vigtigt at sørge for, at personalet aldrig hverken direkte eller indirekte pålægges et ansvar, de rent faktisk ikke har muligheder for at påtage sig.

Vi ser også hen til den behandling, vi får i oktober, hvor det åbenbart bliver muligt at få det her spørgsmål taget op i en stor sammenhæng.

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti er enige med Fremskridtspartiet i deres gode intentioner i dette beslutningsforslag. Vi har set på Det Etsiske Råds bemærkninger i deres redegørelse fra januar 1998. De har undersøgt de ældre dementes vilkår, og rådet har i sin stillingtagen særlig lagt vægt på, at de ældre demente er blandt samfundets mest udsatte grupper, og at sygdommens karakter giver demente øget risiko for at blive udsat for tvangsforanstaltninger.

For det omgivende samfund skaber netop dette en særlig forpligtelse til at holde sig den dementes værdighed og retssikkerhed for øje. Det Etsiske Råd har i sin redegørelse lagt særlig vægt på, at det er vigtigt, at der finder en sikker diagnosticering sted, inden det besluttet, om der bør anvendes tvangstiltag over for demente. Der findes andre tilstande hos ældre, som giver samme symptomer som demens, men som måske kunne afhjælpes, f.eks. hvis der er tale om en depression eller andre årsager til pseudodemens.

Kristeligt Folkeparti mener, at det er positivt, at der nu fokuseres på trygheden og på retssikkerheden for de ældre demente, og vi vil understrege, at det er det mindste middels princip, der skal gælde, og at de ældre demente skal søges inddraget i de beslutninger, der involverer deres situation.

Vi mener, at det må følge af omsorgspligten over for den person, det overvejes at udøve tvang imod, at der er stillet en diagnose af en læge med tilstrækkeligt kendskab til sygdomsforløb, symptomer m.v., for at den ældre f.eks. kan rubriceres som dement. Vi er nødt til at have med også, hvilke persongrupper der kan anvendes tvang over for, og hvem der har bemyndigelse til at afgøre, om en person falder ind under den gruppe, der er omfattet af tvangsforanstaltningerne.

Ligeså skal vi have med, hvilke persongrupper der får beføjelser til at udøve magt. Da der er mange andre ting, der skal med i det her, vil vi vente på regeringens bredere lovforslag på området, således at dette problemkompleks bliver sat ind i en større sammenhæng.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Kirsten Jacobsen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er glad for, at for hver gang Fremskridtspartiet fremsætter det her forslag, bliver opbakningen tydeligere og tydeligere. Og nu er vi i hvert fald fri for at høre på direkte afvisninger fra Socialdemokratiet og fra socialministeren af elektronisk overvågning og alle de skrækkeligheder, det kan medføre.

Dette forslag har jo aldrig været tænkt som det eneste, man skulle gøre. Men vi har i Fremskridtspartiet haft den opfattelse, at borgerens frihed selvfølgelig er vigtig, men hvis den kolliderer med, hvis man ikke er i stand til at varetage friheden, hvis man udsætter sig selv direkte for ulykker, i mange tilfælde endog død, ja, så er det et spørgsmål, hvor man skal lave den grænsedragning.

Vi har også i Fremskridtspartiet haft store problemer med, at alle har en massiv viden om, at store personalegrupper rundt omkring på landets plejehjem, ældrecentre, eller hvad man kalder det, har indført masser af de her foranstaltninger, og at de dermed i realiteten har overtrådt loven. Jeg synes, det har været et problem at høre ledere sige, at de altså sætter hensynet til de ældres sikkerhed foran hensynet til, om der er en eller anden lov, som Folketinget ikke kan modernisere. Derfor er vi blevet ved med at komme med forslaget.

Vi ser frem til, at vi kan få debatten, og at vi kan få nogle ændringer i oktober. Vi synes bare, det er kedeligt, at der er gået så lang tid, hvor

Folketinget har haft viden om nødvendigheden af at gøre noget. Vi har oven i købet herinde været i en situation, hvor vi har vidst, at problemet blev yderligere forværret, for da man havde de gammeldags plejehjem, da havde man, hvis man kan sige det sådan lidt firkantet, mere styr på tingene. Men efter at man har ombygget dem til Socialdemokratiets moderne plejehjem, som jo bare er lejligheder, ja, så er de juridiske forhold og de juridiske rammer blevet helt, helt anderledes.

Jeg tror, at alle både her i Folketinget og uden for har haft det utrolig svært, når man i dagspressen har skullet læse, at nu er der igen forsvundet et ældre menneske, og at vedkommende desværre er fundet død enten af kulde eller af andet.

Jeg tror også, at det med at få stillet diagnoser er vigtigt. Men jeg tror, man skal passe på med at sige, at det her kun er noget, man gør for senildemente, som er diagnosticerede efter alle kunstens regler som senildemente. Demens betyder jo bare alderdomssvækkelse; det kan man være i højere eller mindre grad, og jeg tror, at der er brug for, hvad skal man sige, øget sikkerhed selv for nogle, som måske ikke i ordets lægelige forstand på alle punkter opfylder reglerne om at være senildemente.

Jeg har i hvert fald personligt set ulykker af en sådan art, at man faktisk som pårørende kunne sige til sig selv, at det måske havde været bedre, at det var endnu værre. Og det gør jo, at man siger, at vi herinde altså har en forpligtelse for at sikre nogle rammer for de mennesker, der ikke er i stand til at tage vare på sig selv – og det hvad enten det gælder vuggestuebørn eller børnehalebørn eller ældre mennesker, som er syge eller svage eller senildemente eller psykisk syge; det er vores ansvar. Og jeg er glad for, at vi forhåbentlig ikke skal vente længere end til efteråret for at have en løsning på problemet, og at vi, når vi skriver 1999, også har andre regler.

Så har den indsats, vi i Fremskridtspartiet har gjort ved at være vedholdende – måske irriterende – ved at genfremsætte forslag af den her art og stille spørgsmål til ministeren, i hvert fald ikke været forgæves.

(Kort bemærkning).

Grete Schødts (S):

Jeg kan ikke lade være med at tage ordet for at sige til fru Kirsten Jacobsen, at det jo ikke er sandt, når fru Kirsten Jacobsen påstår, at Social-

demokratiet altid har været afvisende over for det forslag her. Vi har været afvisende over for indholdet i Fremskridtspartiets forslag.

Vi har været afvisende over for Fremskridtspartiets forslag, men vi har haft lige så store intentioner om at beskytte de borgere, der bor på plejehjem, og som lider af sygdommen senildement, som alle andre. Men vi skal jo ikke lave lovgivning, som bare er fægtning ud i luften, for vi kender til, hvad kommunerne hidtil har gjort, hvad det er for nogle mekanismer, der har været sat i gang, og hvad det er, der skal gøres lovligt. Det synes jeg er rigtigt.

Vi har hele tiden sagt, at vi ikke vil være med til at frihedsberøve mennesker, og det vil vi stadig væk ikke, men vi vil så sandelig gerne være med til at passe på dem – selvfølgelig!

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg har aldrig været i tvivl om, at Socialdemokratiet har den opfattelse, at man skal passe på ældre mennesker. Det, jeg sagde, og det, jeg er ked af – og det kan man læse i Folketingstidende side 2243, og det var faktisk fru Grete Schødts selv, der sagde det under førstebehandlingen sidste gang, den 12. december – er, at Fremskridtspartiets beslutningsforslag om elektronisk overvågning af senildemente, der bor på plejehjem, er man imod.

Så siger fru Grete Schødts til mig nu, at man gerne vil vide, hvad der er sket, og hvad der skal gøres lovligt, men jeg tror såmænd, Socialdemokratiet og fru Grete Schødts hele tiden har vidst, at uendelig mange steder i landet bruger man såkaldte sladremitter eller andre ting. Og i hvert fald for mig og Fremskridtspartiet er det utroligt kedeligt, at personalet skal tvinges til at bryde loven, fordi vi ikke kan se at få den moderniseret.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 52: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Anke over tilbud om hjemmehjælp for personer, der er fyldt 67 år).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 14/4 98).

Sammen med denne sag foretoges:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 69: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Klageadgang for modtagere af hjemmehjælp m.v.).

Af Jette Gottlieb (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 21/4 98).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Baggrunden for lovforslagene her er, at der i dag er forskellige regler for klager over hjemmehjælp afhængigt af, om man er under 67 år eller over 67 år. Og den forskelsbehandling har baggrund i det forlig om den sociale lovgivning – revisionen af bistandsloven – der blev indgået sidste forår, og hvor lovændringen træder i kraft den 1. juli i år.

Og baggrunden for, at der er forskellige regler for klageadgangen, er, at partierne bag forliget ønskede at få afprøvet en mulighed for at klage direkte til de sociale nævn, hvis man var meget tung hjemmehjælpsbruger, om jeg så må sige, dvs. typisk en handicappet under 67 år, mens man, hvis man var mere almindelig hjemmehjælpsbruger, dvs. en pensionist over 67 år, skulle bruge de lokale klageråd, der jo er blevet oprettet rundt omkring i alle kommuner.

Den lov er så blevet kritiseret for at være aldersdiskriminerende. Men da vi lavede hele det system, var det jo ikke meningen, at det skulle være aldersdiskriminerende, men vi må jo indrømme, at det er det – alene af den grund, at det notorisk er sådan, at man bliver behandlet forskelligt afhængigt af, om man er over eller under 67 år.

Og det er så det, lovforslagene her vil råde bod på ved, at det foreslås, at klagerådene kører

videre i kommunerne, men at klageadgangen for alle flyttes til de sociale nævn i amterne eller i regionerne.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er nødvendigt og ønskeligt at afskaffe den aldersafhængige forskelsbehandling og få en ensartet klageadgang, men jeg mener ikke, at det er den rigtige model, der ligger her. Alene det, at klagerådene i kommunerne opretholdes, men uden at der er en egentlig klageadgang til dem, gør, at jeg ikke synes, det er den rigtige måde at løse problemet på.

Jeg kan imidlertid oplyse over for Folketinget, at regeringen arbejder med en model, der skal sikre en ligelig adgang for alle til at klage over den tildelte hjemmehjælp, og at jeg håber, at jeg inden længe kan fremsætte et forslag for Folketinget. Og det er altså baggrunden for, at jeg afviser lovforslagene her.

Grete Schodts (S):

De to lovforslag, der er fremsat af henholdsvis Fremskridtspartiet og Enhedslisten, går stort set ud på det samme, nemlig at sikre hjemmehjælpsmodtagere lige muligheder for at klage direkte til det sociale nævn uanset alder. Men da socialministeren i øjeblikket er i gang med at ændre den servicelov, som træder i kraft den 1. juli, vil jeg indskrænke mig til at tilkendegive på Socialdemokratiets vegne, at vi er enige i begge lovforslagenes intentioner, men at indholdet ikke er godt nok til, at Socialdemokratiet vil støtte dem.

Vi afventer altså den lovændring, som ministeren kommer med, og forhåbentlig med et lidt mere detaljeret indhold, nemlig om klagerådernes og de sociale nævns rolle som klageorganer, som vi kender dem i dag, også med hensyn til borgernes retssikkerhed som hjemmehjælpsmodtagere, uanset om de er under eller over 67 år.

For Socialdemokratiet handler det også om, at den kreds af politiske forligspartier, der indgik forlig om serviceloven, også er den kreds, der bliver enig om, hvordan serviceloven skal ændres, så der bliver ens retningslinjer, uanset hvilken alder man har.

Else Winther Andersen (V):

Her er så et af de lovforslag, som vi ikke nåede at førstebehandle, inden der blev udskrevet valg, men nu har vi så til gengæld to næsten identiske forslag at tage stilling til.